

2. Іщенко М. І. Матеріально-технічний базис забезпечення фінансово-економічних результатів гірничо-збагачувальних комбінатів. *Вчені записки «Університету КРОК»: зб. наук. праць. Серія «Економіка»*. 2013. Вип. 34. С. 123–131.

УДК 658.147

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Рябикіна Н.І., к.е.н., доцент кафедри економіки, організації та управління підприємства, **Рябикіна К.Г.**, к.е.н., доцент кафедри економіки, організації та управління підприємства, **Гайдай К.В.**, здобувач, Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг, Україна

Вступ. Фінансовий стан підприємства в сучасних умовах є важливим показником його ефективності і відображає всю інформацію про діюче підприємство. Аналіз формування та ефективності використання власного капіталу сьогодні є однією з найважливіших складових фінансового аналізу та є основним джерелом фінансування підприємства. Роль показника "власний капітал" для підтримання нормального фінансового стану підприємства настільки значуща, що він отримав законодавче підтвердження в Цивільному кодексі України, зокрема в частині вимог щодо співвідношення статутного капіталу та чистих активів господарських товариств [3].

Мета роботи. Проблеми аналізу формування власного капіталу завжди були в центрі уваги економістів. Значний вклад в дослідження даної проблеми був внесений як вітчизняними, так і зарубіжними вченими та науковцями: Ф. Ф. Бутинець, І. Бланк, Дж. К. Шим, Г. Г. Кірейцев, В. В. Ковальов та ін.

Матеріали та методи. Згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 2 "Баланс", затвердженим наказом Міністерства

фінансів України від 31.03.99 р. №87, власний капітал – це частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань [2].

Згідно П(С)БО 2 "Баланс" власний капітал підприємства включає такі елементи: статутний капітал, пайовий капітал, додатковий вкладений капітал, інший додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток (непокритий збиток), неоплачений капітал, вилучений капітал [2].

Результати. Особливості формування окремих складових власного капіталу підприємств зумовлюються нормами законодавства щодо організаційно-правових форм підприємств та форм їх власності, а також щодо порядку формування і руху власного капіталу.

Основу власного капіталу більшості підприємств становить статутний капітал. Дані про його розмір та зміни, як правило, фіксуються в установчих документах та вносяться в Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. У процесі діяльності статутний капітал може бути збільшений або зменшений. Збільшення статутного капіталу здійснюється за рахунок додаткових вкладів, реінвестиції дивідендів та прибутку; шляхом збільшення кількості акцій за номінальною вартістю, або збільшення номінальної вартості акцій. Зменшення статутного капіталу відбувається шляхом зменшення кількості акцій за номінальною вартістю або зменшення номінальної вартості акцій (шляхом їх викупу з подальшим анулюванням).

При формуванні статутного капіталу підприємства учасники стикаються з проблемами визначення загального його розміру та розміру кожного внеску, предмету вкладу, строку сплати внесків. З нашої точки зору операції, пов'язані з формуванням статутного капіталу потребують більш чіткого законодавчого врегулювання.

Основу власного капіталу деяких підприємств (споживчих товариств, колективних сільськогосподарських підприємств, житлово-будівельних кооперативів, кредитних спілок тощо) становить пайовий капітал. Він формується за рахунок пайових внесків. На відміну від статутного капіталу розмір пайового капіталу не фіксується в статуті підприємства. Механізм

формування пайового капіталу окремих підприємств аналогічний механізму формування статутного капіталу [1, с.143].

Підприємство може формувати тільки або статутний, або пайовий капітал. Деякі підприємства (приватні підприємства, об'єднання підприємств або громадян тощо) не формують ні статутного, ні пайового капіталу.

Висновки. Отже, власний капітал – це власні джерела підприємства, внесені його засновниками, або суми реінвестованого чистого прибутку, які використовуються для формування активів підприємства у грошовій або матеріальній формі.

Наявність або відсутність того чи іншого елемента власного капіталу у його структурі залежить, в першу чергу, від організаційно-правової форми підприємства, а для приватних за формою власності підприємств ще й від належності до тієї чи іншої групи. Крім того, на структуру власного капіталу впливають також вимоги законодавства щодо реєстрації внесків учасників. Відповідно до цих вимог і виділяється статутний капітал (або пайовий), реєстрація якого є обов'язковою, та інший капітал, який не підлягає реєстрації.

Процес формування власного капіталу супроводжується рядом проблем, що впливає на управлінський аспект фінансових рішень на підприємстві. Визначені проблеми потребують подальшої детальної розробки як в теорії, так і в практиці фінансового менеджменту та можуть бути вирішені лише за умови вдосконалення чинного законодавства.

Список літератури.

1. Назарбаева И. Отчет о собственном капитале: строка за строкой / И. Назарбаева // Бизнес. Бухгалтерия. 2007. № 12. С. 136-145.

2. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 2 "Баланс", затверджене наказом МФУ від 31.03.1999 р. № 87.

3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. № 40-44, ст. 356.